



NORDRE LAND KOMMUNE

PROTOKOLL FOR RÅDET FOR FUNKSJONSHEMMEDE

Møtedato: 10.06.2010 **Fra kl. 09.00**
Møtested: Dokka ungdomsskole
Fra saknr.: 5/10 **Til saknr.:** 7/10

Av utvalgets medlemmer/varamedlemmer møtte 4 av 7

Følgende møtte på møtet:

Funksjon	Navn	Forfall	Møtt for
Medlem	Magnhild Pettersen	FO	
Nestleder	Bjørn Erik Ekrem		
Medlem	Inger Lise Østdahl	FO	
Medlem	Jan Andersgård		
Medlem	Olga Midthaugen		
Medlem	Arild Flaten		
Leder	Bjørn Saur	FO	

NORDRE LAND KOMMUNE, Rådet for funksjonshemmede, den 24. juni 2010.

.....

SAK NR.: 5/10

UNIVERSELL UTFORMING VED UT- OG OMBYGGING VED DOKKA BARNESKOLE

Vedtak:

UTTALELSE OM UNIVERSELL UTFORMING AV DOKKA BARNESKOLE

Med bakgrunn i ny plan- og bygningslov er universell utforming nedfelt i § 1-1. Dette innebærer at kommunen som system må planlegge slik at alle uansett funksjonsnivå har mulighet til å benytte seg av offentlige publikumsbygg uten spesielle tilpasninger.

Ergo/fysioterapiavdelingen har orientert Rådet for funksjonshemmede om behovet for universell utforming av barneskolen.

Regjeringen understreker at skolen er det viktigste inkluderingspolitiske bygget en kommune har. Offentlige publikumsbygg som barnehage og skoler gir dermed kommunen som system ansvar for å ivareta helhetsspektivet på barns forskjellige utviklingsforløp.

På befaringen 10.06, gjennomdrøftet vi forståelsen av nytt lovverk og begrepsavklaringer om tilgjengelighet og universell utforming:

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)

§ 1-1. Lovens formål

Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene.

§ 5-1.

Kommunen har et særskilt ansvar for å sikre medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging som barn og unge

I kraft 1 juli 2009, se § 34-1.

Loven er lenket opp til diskriminerings- og likestillingsloven som betrakter manglende universell utforming som samfunnsdiskriminering.

Det er vesentlig at begrepene tilgjengelighet og universell utforming avklares og sees adskilt og at dette skapes en felles forståelse tverrsektorielt. Miljøverndepartementet har gitt ut egen temarapport om denne viktige begrepsavklaring som vi gjennomgikk:

”Begrepet universell utforming

Universell utforming er en strategi for planlegging og utforming av produkter om omgivelser for å oppnå et inkluderende samfunn med full likestilling og deltakelse for alle.

Begrepet universell utforming defineres som:

Universell utforming er utforming av produkter om omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming

Universell utforming er en normativ strategi som gir grunnlag for å konkretisere kvaliteter i produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle på en likestilt måte.”

Videre på side 8 i temaheftet:

”Begrepet universell utforming innebærer en ny tenkning ved at det inneholder et sterkere likestillingskrav enn det som ligger i begrepet tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne. Mens tilgjengelighet for funksjonshemmede kan oppnås gjennom spesiell løsninger, forutsetter universell utforming at hovedløsningen skal imøtekomme alle brukerbehov.”

På befaringen den 10.06, vurderte vi den nyeste tegningen av området og informasjon om planer for uteområdet ble gitt av Asbjørn. Barns medvirkning kom til uttrykk i form av ønskete lekemuligheter som Grethe rektor informerte om. Deler av bygningsmassen ble gjennomgått. Det var særlig disse områdene som ble drøftet:

- 1. Parkering**
- 2. Atkomst/nytt inngangsparti**
- 3. Skolehelsetjenestens beliggenhet**
- 4. Lekemuligheter og deltakelse for barn med bevegelsesvansker**

- **1. Parkering.**

Skolen skal romme mange behov i forhold til parkering. Plan- og bygningslovens § 10-2 sier at det skal være tilstrekkelig antall parkeringsplasser som er tilrettelagt for bevegelseshemmede. Hvis de avsatte parkeringsplassene blir lagt nær skolen og atkomstveien ikke er bratt (maks 1:20), kan det fungere tilfredsstillende i sommerhalvåret. Når snø og is legger seg, er det mye erfaring på at det er umulig å brøyte godt nok til å opprettholde brukbare forhold for personer som bruker rullestol. Parkeringsplasser med merking i umiddelbar nærhet av inngang kan gi god tilgjengelighet sommer og vinter. Minimumsmål er bredde på **4,5m** lengde på **6m**.

Skolen er dessuten en arbeidsplass, og det pliktes å legge til rette for ansatte med midlertidige eller varige funksjonsnedsettelse, slik at de kan fortsette sitt arbeid.

Ansatte som har midlertidige eller varige bevegelsesvansker har behov for parkering i nærheten av sin arbeidsplass. Dette er hjemlet i Arbeidsmiljølovens § 13:

”Atkomstveier, sanitæranlegg, tekniske innretninger og utstyr mv, skal så langt det er mulig og rimelig, være utformet og innrettet på en slik måte at arbeidstakere med midlertidig eller varig redusert arbeidsevne kan arbeide i virksomheten.”

- **2. Atkomst/ Inngangsparti på DBS.**

På befaringen ble inngangspartiet særskilt drøftet, fordi terrenget skal heves for å lage atkomst til rett inn til ett og første plan. Det er særlig viktig at atkomsten blir så flat som den lar seg gjøre, for å sikre god atkomst for bevegelseshemmede. *Hvis høydeforskjellen blir over 0,6 m, må stigningen avbrytes ved horisontale hvileplan.*

Høydeforskjeller på hver side av inngangsparti blir derfor viktige områder av praktisk betydning. Disse områdene er det vanskelig å gjøre om på i ettertid, slik at det er viktig at utformingen av terrenget, samt hvilke dekke man velger har praktiske konsekvenser for om barn med funksjonsnedsettelse blir inkludert og blir selvstendige. Rekkverk bør utformes slik at en rullestolbruker kan dra praktisk nytte av dette. Merking og ledelinjer bør planlegges slik at orientingshemmede får forutsigbar atkomst. Trapper utvendig og innvendig må ha trappeneser og et godt rekkverk, som også er godt merket for orientingshemmede.

Teknisk forskrift til plan- og bygningsloven, § 10-21 Atkomst til byggverk, sier bl.a:

” § 10-21. Atkomst til byggverk

Atkomst fra kjørbare vei til hovedinngang, inklusive inngangen, skal være lett å finne, lett å bruke, være uten hindre og tilrettelagt for orienterings- og bevegelseshemmede for:

- boligbygning med felles inngang til flere enn 4 boliger
- arbeidsbygning
- byggverk der publikum har adgang.

Har byggverk flere likeverdige innganger, er det tilstrekkelig at kravene oppfylles for atkomst til én av dem. Atkomst som er brukbar for orienterings- og bevegelseshemmede skal i så fall være tydelig og spesielt merket.

Der det er nødvendig av hensyn til byggverkets forutsatte bruk skal kommunen kreve at atkomsten tilrettelegges for orienterings- og bevegelseshemmede.

For boligbygning der det ikke er krevet etter første eller tredje ledd at atkomsten skal være tilrettelagt for orienterings- og bevegelseshemmede, skal det likevel vises på plan hvordan slik tilrettelegging kan utføres etter at bygningen er tatt i bruk.

0 Endret ved forskrift 24 juni 2003 nr. 751 (i kraft 1 juli 2003).

Merking og opplysninger om skolens innhold er i dag lite forutsigbar. De som oppsøker skolen (foreldre, møtedeltakere, forelesere og andre besøkende) får lite informasjon via skilting om bygningsmassen og slik finne fram til det aktuelle rommet de skal til. Det er behov for skilting langs veier til skoleområdet og inn til administrasjonsbygget og øvrige spesialrom. Bygget er så vidt komplekst at en gjennomgående konsekvent merking og bevisst fargebruk er nødvendig. Det er lite forutsigbarhet slik skoleområdet framstår i dag. Teknisk forskrift § 10-31 framhever;

3. Atkomst i byggverk

I byggverk med atkomst fra kjørbare vei til hovedinngang etter § 10-21 skal atkomst videre fra hovedinngang helt frem til, og inklusive, inngangsdøren være brukbar for orienterings- og bevegelseshemmede til følgende deler av byggverket:

- bolig i bygning der det er krevet heis
- arbeidsplass, herunder pauserom og sanitærrom m.v., egnet for orienterings- og bevegelseshemmede
- del av byggverk der publikum har adgang.

Atkomst som er brukbar for orienterings- og bevegelseshemmede skal være utformet slik at den er lett å finne og lett bruke.

Dersom bygningen har flere atkomster og disse er forbundet med innvendig kommunikasjonsvei, skal denne være brukbar for orienterings- og bevegelseshemmede.

Siste ledd er aktuelt nå som barne- og ungdomsskolen blir integrert til en felles bygningsmessig enhet. Administrasjonens beliggenhet bør merkes med gode kontraster, og fargebruk, skilting og ledelinjer må være konsekvent, hele bygget gjennom. Skrankehøyde bør være på 0,8m. Merking av hvilke rom som har teleslynge er viktig.

Amfiet som er tegnet inn utenfor sløydsalen bør utformes så langt det er mulig slik at de med bevegelsesvansker og orienteringsvansker selvstendig kan manøvrere seg fram, både i forhold til stigning, (max 1:12) og dekke som blir valgt. Trappen utvendig ble diskutert på befaringen 10.06. Hvis det velges trapp må denne være minimum 1,1 m bred Trapper må generelt merkes med kontraster, ha jevn stigning og ha god håndlist på begge sider. Slike trapper skal ha god håndlist i to høyder 0,7 og 0,9m over trinnets forkant på begge sider av trappen (§ 10-51, Plan- og bygningsloven)

- **3. Skolehelsetjenestens beliggenhet**

Skolehelsetjenesten er en lovpålagt tjeneste som skal være et lavterskeltilbud for barn, unge og deres foreldre. For skoleelever er det viktig at ansatte i skolehelsetjenesten er tilgjengelige på skolen. Barn med funksjonsnedsettelse er særskilt utsatt for å utvikle psykiske vansker (Veileder IS 14544) og har ofte behov for skolehelsetjenesten som må være lett tilgjengelig for barn og foreldre. Det er viktig med tidlig intervensjon slik at barn får hjelp så tidlig som mulig. Nasjonale føringer (Samhandlingsreformen, IS 1154, NOU 2009:22, Flatø-utvalget) taler for en opprustning av skolehelsetjenestene for å forebygge psykososiale vansker og tidligst mulig hjelpe barn som står i fare for å utvikle uhelse. Opplæringslovens § 9a forplikter skolen til å ivareta barns fysiske og psykososiale helse, og Lov om kommunehelsetjeneste lister opp oppgaver kommunehelsetjenesten skal omfatte. Forskriftens § 2-3 utdyper dette når det gjelder dere oppgaver.

Skolehelsetjenesten og dens tilgjengelighet ble på befaringen 10.06 vurdert som lite brukbar slik den framstår i dag med hellende terreng og egen "rullestolbane" til inngangen. Lokalene er tilgjengelige for rullestolsbrukere gjennom bruk av heis og relativt store korridoravstander, men er således ikke *lett tilgjengelig*. Det ble stilt forslag om inngang til skolehelsetjenesten ved vaktmesters kontor mot "gulbygget". Slik elimineres høydeforskjellen til inngangspartiet vesentlig. Asbjørn mente at inngangen er mulig å forandre til bruk for skolehelsetjenesten og stadfestet at *skolehelsetjenesten får hovedinngang her*. Dermed blir det bedre tilgjengelig for bevegelseshemmede. Inngangen er viktig for å inkludere foreldre som har behov for å oppsøke skolehelsetjenesten i forbindelse med deres barn, samt helsetjenestens kollegaer i helse/skole som har funksjonsnedsettelse. Bruksverdien må inkludere tilstrekkelig korridorstørrelse (minimum 1,8m) og god skilting.

- **4. Lekemuligheter og barns mulighet til deltakelse**

Skolens uteområde og eventuelle lekeplasser er viktige sosiale arenaer. Barn utvikler seg gjennom lek, deltakelse og samhandling med andre barn. Derfor er det viktig å legge forholdene til rette slik at barn også med funksjonsnedsettelse kan delta eller ha mulighet for tilstedeværelse der andre barn leker. Dette utelukker ikke utfordringer for andre barn.

Hvis lekeområdene blir tilrettelagt med en grunnleggende *universelle løsninger sikres barn deltakelse og inkludering*. Sandkasser i rullestolhøyde, husker som alle kan bruke, taubane med forskjellige muligheter i høyder. Dekket bør være slik at det er mulig å ferdes for de med bevegelsesvansker også her.

Bålhuset, dansematten, sklibanen og hinderløypen bør utformes slik at barn med bevegelses- og orienteringsvansker til å delta eller være der andre barn oppholder seg gjennom aktivitetsmulighetene.

Opplæringslovens § 9a-2 sier at ”Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane.....”Skolane skal innreiast slik at det blir teke omsyn til dei elevane som har funksjonshemmingar.”

Det er tidligere drøftet:

- unngå terskler inn til rom/klasserom, og utfordringer med
- terskelfrie branndører.
- 1,0 M-dører er blitt sagt er gjennomgående i bruksdelen av bygget
- Ellers referes det til viktige punkter:

Plan- og bygningslovens § 10-31. Planløsning og størrelse

Punkter som er nødvendige;

- Trinnfri hovedinngang, max 1:20 helling, helst flatt, brattere enn 0,6m forutsetter hvilerepos.
- Trinnfrie innvendige kommunikasjonsveier.
- Automatisk skyvedørsåpning ved overbygd inngangsparti med er registrert ser ut som en god løsning, med forutsetning at stigningsforholdet. (Det minnes om manglende automatisk døråpner til ungdomsskolen, og at hellingskurven der er for bratt)

§ 10-32 Toaletter, garderobe m.v

- Toaletter anbefales til 2,2 X 2,5. Toaletter er tidligere diskutert med byggeleder og HP.Olsen fra Gjøvik har kommet med innspill (se vedlegg). Ergo/fysioterapiavdelingen kan konsulteres og kvalitetssikre monyering av ulike funksjoner for praktisk bruk, siden det er flere HCWC som er mindre enn anbefalt.

§ 10-41 Krav om heis

- Areal på gulv i heisen 1,4m X 2,1m. Ingen av heisene på skolen ser i dag ut til å ha mål som tilfredsstillende behovet for plass til å snu i heisen. Det må monteres speil på endeveggen. Knapper (høyde)og tale må utformes slik at de tilfredsstillende behovet for orienteringshemmede. Kontrastfarge er viktig.

§ 10-43 Manøverknaapper, hendler håndtak, kraner

- skal være utformet slik at de kan lett brukes av orienterings- og bevegelseshemmede, anbefalt plassering, 0,9 – 1,1m over gulv.

§ 10-5 Krav til kommunikasjonsveier

- Kommunikasjonsveier skal brukes slik at de kan brukes av orienteringshemmede. Ved nivåforskjeller skal kommunikasjonsvei ha forsvarlig stigningsforhold og ha solid håndlist på begge sider. Gode kontraster og god belysning.
- Snusirkler: Ø = 1,5m, korridorbredder min.1,8m

SAK NR.: 6/10

REFERATER

Vedtak:

1. Fylkesrådet for funksjonshemmede – møteprotokoll fra møte 10.05.10.

Referatet tatt til etterretning.

SAK NR.: 7/10

DISKUSJONSGRUNNLAG I MEDVIRKNINGSPROSESSEN - KOMMUNEPLAN 2010-2016

Vedtak:

Rådet for funksjonshemmede har gitt slik prioritering til

Fokusområder med målbare mål og strategier for de fire nærmeste år:

1. Bolyst
2. Universell utforming
3. Samhandlingsreformen
4. Kommuneøkonomien (eiendomsskatt)
5. Veger og kommunikasjoner
6. Arbeid og næringsliv: Øke antall arbeidsplasser for personer med nedsatt arbeidsevne
7. Miljø- og klimautfordringer
8. Langsiktig og bærekraftig arealbruk
9. Samfunnsikkerhet og beredskap